

Rihards Dubra
Ērģeļmūzika
Music for Organ

SKANI

10

CD1

1. Ostinato, Fuga e quasi una Toccata (2011) / 13:54
Ein Blick auf die Barockzeit, Meinem Freund Jan Katzsckhe gewidmet
2. Mūžīgo pakalnu ilgošanās / The Longing of Eternal Hills (1995) / 8:54
3. Toccata e fuga (2023) / 8:06
Comisioned by James D. Hicks
4. Dīviškō Rūze / The Divine Rose (2016) / 10:45
Moza parafraze par kūra dzīsmi. Raksteits speciāli pēc Gunas Kises lyuguma
5. Toccata (2012) / 8:26
For Mr. Carson Cooman

CD2

1. Fantāzija un fūga / Fantasia and Fugue (2020) / 8:59
Vēl viens skats uz baroka laiku... Ilzei Reinei
2. Dievmātes skatiens pieskāriens / The Touch of the Gaze of Our Lady (1999) / 6:34
Meditācija. Ilzei dzimšanas dienā
3. Piedodošās gaismas litānija / Litany of the Forgiving light (1999) / 7:56
4. Meditācija mistiskās rozes gaismā / Meditation in the Light of the Mystic Rose (2002) / 11:04
5. Petite symphonie pour orgue à quatre mains (2021) / 17:09
Écrit spécialement pour Ilze et Aigars Reinis

TT: 101:51

Aigars Reinis CD11, 3-5; CD2 3-5
Ilze Reine CD12; CD2 1, 2, 5

Ērģelnieku asistenti / Organ assistants:
Jēkabs Reinis CD11-5; CD21-5
Jolanta Barinska CD2 5

Recorded at: Riga Cathedral, September 2, 3, 8, 16, 23, October 5, 2024

Recording producer & sound engineer: Varis Kurmiņš

Editing, mixing, mastering: Varis Kurmiņš

Booklet text: Ieva Rozenbaha

English translation: Egils Kaljo

Photos: Uldis Muzikants

Design: Gundega Kalendra, Raugs.eu

Executive producer: Egīls Šēfers

© © LMIC/SKANI 168, 2024

skani.lv

LATVIJAS MŪZIKAS
INFORMĀCIJAS CENTRS

KULTŪRAS MINISTRĪJA

Organs have always been important to me, even when not considering my childhood during the occupation, my grandparents' involvement with the church, even then, allowed me the opportunity to feel and love the magical sound of this instrument. And that has slowly developed... In the 1990s, in an unexpected way, I became an organist, and then I felt this closeness even more. Then began my first attempts to compose for this instrument, and this continues to this day, and, in a surprising way, it reveals things that I would have been doubtful about had I not had this relationship with the organ, for example, how fantastic it is to write fugues... I believe that will continue.

- Rihards Dubra

In **Rihards Dubra's** [*1964] creative works, the organ is a respected instrument. It can be heard in expanded vocal instrumental works – cantatas, oratorios; it collaborates in chamber ensembles of various compositions – both in instrumental and vocal instrumental ensembles. The organ is an essential element of church music – that is confirmed by the many works of the Mass genre, both for choir singing during the service, as well as works to be performed during concerts. And, of course, works for solo organ, which have been collected on this album.

The composer's interest in the organ began in his childhood, listening to the sound of the organ in church. Later, this interest grew and transformed into a much closer relationship between the composer and the instrument: the time when Dubra himself became the church organist at the Riga Our Lady of Sorrows Church. To be the church organist – the musician serves the liturgy, singing, and instrumental music expressing prayer in his own, the congregation's and the universal church's name. To be the church organist – it is to experience all the liturgical seasons of the church year, various celebrations and services, and both audible and silent prayer. Through this experience, in the 1990s, Dubra expanded his creative work to include genres that would be significant in the composer's further journey – masses, sacred choir songs, as well as expanded organ compositions with a religious theme, such as the works included on this album - *Mūžīgo pakalnu ilgošanās* (*The Longing of Eternal Hills*) (1995), *Dievmātes skatienu pieskāriens* (*The Touch of the Gaze of Our Lady*) (1999), *Piedodošās gaismas litānija* (*Litaney of the Forgiving Light*) (1999), as well as the later works *Meditācija mistiskās rozes gaismā* (*Meditation in the Light of the Mystic Rose*) (2002), and *Dīvišķo Rūze* (*The Divine Rose*) (2016).

These works form a vital thematic direction in Dubra's organ music – sacredly oriented, flowing with meditative pages, and with vividly imaginative poetic titles. In the context of the previously mentioned poetic titles, it should be clarified that they are created using motifs from various well known Catholic prayers, concepts that are full of secrets and mystery, which can only be experienced through deep personal contemplation. These works are the subjective message of the composer, those are his personal story of the Mystery.

The second section of Dubra's organ compositions relates to classical, traditional organ music genres – fugue, toccata, fantasia, ostinato: *Toccata e fuga* (2023), *Toccata* (2012). These works confirm links to the Baroque era, which are clearly indicated by the composition's subtitle, which includes *Ostinato*, *Fuga e quasi una Toccata* (2011). *Ein Blick auf die Barockzeit* (*A View of the Baroque Era*) and *Fantāzija un fūga* (*Fantasia and Fugue*) (2020). *Vēl viens skats uz baroka laiku...* (*Another View of the Baroque Era...*) Tempestuous passages in the toccatas, bass ostinato variations with a strictly held theme, fugues with enduring counterbalance and stretta, the characteristic textures and form freedom

of the fantasia genre – in these works, the composer uses the typical tools of Baroque organ music, while still preserving his point of view as a 21st century composer: a modern harmonic language, and a bitterly sharp emotional dynamic.

One of the works included in this album is especially noteworthy for its echoes of another vital branch of organ music history – that is *Maza simfonija* (*Little Symphony*) for organ duo - *Petite symphonie pour orgue à quatre mains* (2021). The author intentionally uses a French title to clearly indicate the link to the French organ tradition, particularly in the concerto genre – C. Saint-Saëns, L. Vierne, C. Franck, Ch. M. Widor and other organ concertos by French composers. The score has an important instruction – *Please, where possible, select registers so that the organ has a French sound*. The use of two percussion instruments in this symphony is unusual – along with the organ, there is a gong and a bell performed by the organist. This percussion sound gives the work imaginatively vivid accents and individually translatable associations.

The inspiration to create works in various genres with organ participation was brought about by commissions – from the State Choir *Latvija*, the Latvian Radio Choir, works were also commissioned by instrumentalists Artis Simanis, Kristīne Adamaite, Ilze and Aigars Reinis, and others. A confirmation of that can also be seen in the works included in this album – most of them are dedicated to a particular organist or composed by request of an organist.

In the expressive language of organ music, the composer is faithful to himself and his own handwriting. The dramatism, which alternates with lyricism, power and brittleness, energy and peace. A single voiced, shy intonation, phrase, melody, which is born seemingly from nowhere, when often repeated sounds like a question, a question that does not allow peace, which demands an answer, which looks for a path; at times the single voiced melody sounds like the monologue of an orator; vibrating passages in a high register – brittle, airy, somewhat unreal; exciting, culminations gradually gaining in strength and then a sudden fall into silence; games with the colours of harmony, when, throughout multiple repetitions, there is a constant change in some harmony and a glimmering new colouring; layers of many voices in complex linear constructions; the aggressive insistence of the ostinato and a powerful chord structure in a wave-like development; modern sound clusters, glissando, and, along with those, Gregorian intonations, imitations and counterpoint...

This double album of Dubra's organ music, performed by Ilze and Aigars Reinis, was recorded in the composer's anniversary year, collecting everything he has composed for organ, thus far. Regarding further collaboration with the organ, the composer himself says *I believe that it will continue...*

Ilze Reine is the organist and choir conductor of the Riga St. John's Church since 1996, and a regularly performing musician and teacher at the Ventspils College of Music and the Jāzeps Medīns Riga College of Music. In addition to solo performances, she performs with soloists and Latvian professional collectives – the Latvian Radio Choir, the State Choir *Latvija*, and she participates in performances of Baroque music with the orchestra *Sinfonietta Rīga*. She studied the organ at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music with Associate Professor Larisa Bulava (Master's degree in 1999) and at the Hochschule für Kirchenmusik Herford-Witten in Germany (1993–1995). She supplemented her knowledge in courses at the Stuttgart Organ Academy, Haarlem Organ Academy, and others with Jon Laukvik, Ludger Lohmann, Ewald Kooiman and Olivier Latry. She developed her improvisation skills in master classes with Jürgen Essl and Peter Planyavsky. She has performed in Latvia, France, Germany, Hungary, Sweden, Spain and Russia.

Aigars Reinis is the musical director of the Riga Cathedral and the cathedral organist as of 2019, prior to that, for more than a decade, he was the Jelgava St. Anne's Church organist, and, from 2013 to 2019, he was the primary organist at the Riga Old St. Gertrude's Church. Aigars Reinis has twice been the recipient of the Latvian Grand Music Award – in 2019 for his work in an ensemble and in 2021 for his distinguished performances through the year. For many years, Reinis has been a member and a soloist of the Latvian Radio Choir, and a member of the vocal groups Schola Cantorum Riga and Ars Antiqua Riga. He has taken part in taken part in the Lahti international organ competition and the Erfurt competition in Germany. He was the conductor of the Bank of Latvia Choir. He studied choir conducting and organ performance at the Jelgava College of Music, and, at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music, he studied with Professor Tālivalds Deksnis (Master's degree, 2001). He supplemented his skills with Ludger Lohmann, Hans-Ola Ericsson and Hans Hellsten, and participated at the International Organ Academy in Uppsala, and elsewhere. Reinis has performed throughout Europe, the USA, Canada and Japan. He has collaborated with many varied soloists and professional collectives – the State Choir *Latvija*, the Latvian Radio Choir, the chamber choir Ave Sol, the orchestra *Sinfonia Concertante*, and soloists Ēriks Kiršfelds, Elīna Endzele, Marta Spārniņa, and Aigars Raumanis.

The organist duo Ilze Reine and Aigars Reinis have been performing together since 2009 and their concerts have been held at international organ festivals in Liepaja, Dubulti and Riga, at the Zemgale Organ Days, and at concerts in churches in Riga, Latgale and Vidzeme, as well as Germany, Switzerland, Netherlands, Israel, Lithuania, Estonia, etc. Their recitals include a varied repertoire, with a significant place held by premieres of works by Latvian composers written specifically for the duo. In 2017, the duo's album *Ērģeles diviem* (Organ for Two) was released, which was recorded with the organ of the Riga Cathedral.

This album has been recorded using the **Riga Cathedral organ**, one of the most valuable organs in the world built in the Romantic era. It was built by E. F. Walcker & Co in 1883/1884. The organ has 124 registers, 4 manuals, a pedal and 6718 pipes placed on 26 wind-boxes. At one time, the Riga Cathedral organ was the largest in Europe and, for more than a century, it has inspired performers and composers and has enchanted listeners. The organ specifications can be found at doms.lv.

Ērģeles man vienmēr ir bijušas
svarīgas, jo, neskatoties uz bērnību
okupācijas laikā, vecvecāku saikne ar
baznīcu ir ļāvusi man šī instrumenta
skaņas burvību sajust un iemīlēt jau
tajā laikā. Un tas ir lēnām attīstījies...
Deviņdesmitajos gados absolūti
negaidītā veidā man nācās pašam
klūt par ērģeļu spēlētāju, un tad
šo tuvību sajutu vēl ciešāk. Tad arī
sākās pirmie mēģinājumi rakstīt
ērgelēm, un tas turpinās vēl joprojām,
pārsteidzošā veidā atklājot lietas,
par kurām bez saiknes ar ērgelēm
noteikti būtu šaubījies, piemēram,
cik fantastiski ir rakstīt fūgas....
Domāju, ka tas turpināsies...

- *Rihards Dubra*

Riharda Dubras (*1964) dailradē ērģeles ir iecienīts instruments. Tās skan izvērstajās vokāli instrumentālajās kompozīcijās – kantātēs, oratorijās; līdzdarbojas dažāda sastāva kameransambļos – kā instrumentālos, tā vokāli instrumentālos. Ērģeles ir neatņemama baznīcas mūzikas sastāvdala – tam pierādījums ir daudzie mesas žanra darbi gan draudzes koru dziedājumam dievkalpojumā, gan koncerta priekšnesumam domātie. Un, protams, mūzikā ērgelēm solo, kas apkopoti šajā albumā.

Komponista interese par ērgelēm aizsakusies bērnībā, dievnama ērgēļu skaņās klausoties. Vēlāk šī interese ir augusi spēkā, pārgājusi jau citās – daudz tuvākās – skaņraža un instrumenta attiecībās: tad, kad Dubram nācās pašam klūt par baznīcas ērgēlnieku Rīgas Sāpju Dievmātes baznīcā. Būt baznīcas ērgēlniekam – tas ir mūziķa kalpojums liturgijā, dziedājumos un instrumentālajā mūzikā izsakot lūgšanas savā, draudzes, visas universālās Baznīcas vārdā. Būt baznīcas ērgēlniekam – tas nozīmē izdzīvot visus Baznīcas gada liturgiskos laikus, dažādus svētkus un dievkalpojumus, lūgšanu skaņās un klusumā. Caur tieši šādu pieredzi 20. gadsimta 90. gados Dubras dailradē ienāk žanri, kas būs nozīmīgi visā turpmākajā komponista celā – mesas, sakrālās kordziesmas, kā arī reliģiskā tematikā saknotas izvērstas ērgēlmkompozīcijas – šajā albumā iekļautie darbi *Mūžīgo pakalnu ilgošanās* (1995), *Dievmātes skatiens pieskāriens* (1999), *Piedodošās gaismas litānija* (1999), tāpat nedaudz vēlāk tapusī *Meditācija mistiskās rozes gaismā* (2002), arī *Dīvišķo Rūze* (2016).

Šie darbi veido vienu būtisku Dubras ērgēlmūzikas tematisko ievirzi – sakrāli orientētu, meditatīvu lappūšu piestrāvotu, ar spilgti tēlainiem poētiskiem nosaukumiem. Tieši iepriekš minēto poētisko nosaukumu sakarā jāpaskaidro, ka tos veido motīvi no dažādām Katoļu baznīcā pazīstamām lūgšanām, jēdzieni, kas ir noslēpuma, mistērijas piepildīti, kas var tikt piedzīvoti tikai dziļā personīgā kontemplācijā. Šie skaņdarbi ir komponista subjektīvs vēstijums, tas ir viņa personisks stāsts par Noslēpumu.

Otra Dubras ērģejskaņdarbu daļa ir saistīta ar klasiskajiem, tradicionālajiem ērgēlmūzikas žanriem – fūga, tokāta, fantāzija, ostinato: *Toccata e fuga* (2023), *Toccata* (2012). Šie skaņdarbi apliecinā saiknes ar baroka laikmetu, kā to skaidri norāda arī skaņdarba apakšnosaukumā ietvertais *Ostinato, Fuga e quasi una Toccata* (2011). *Ein Blick auf die Barockzeit* [Skatiens uz baroka laiku – tulks.] un *Fantāzija un fūga* (2020). Vēl viens skats uz baroka laiku... Brāzmainas pasāžas tokātās, basa ostinato variācijas ar stingri izturētu tēmu, fūgas ar izturētiem pretsalikumiem un stretām, fantāzijas žanram raksturīgā faktūras un formas brīvība – komponists šajos skaņdarbos strādā ar baroka ērgēlmūzikai tipiskiem līdzekļiem, tomēr saglabājot savu - 21. gadsimta komponista - skatījumu: laikmetīgu harmonisko valodu, skarbi saasinātu emocionālo dinamiku.

Īpaši jāizceļ viens diskā iekļauts skaņdarbs, kas sasaucas ar citu būtisku ērgēlmūzikas vēstures atzaru, tā ir *Maza simfonija* ērgēļu duetam – *Petite symphonie pour orgue à quatre mains* (2021). Autors apzināti izvēlējies nosaukumā lietot franču valodu, lai nepārprotami norādītu uz saikni ar franču

ērģeļmūzikas tradīcijām, turklāt tieši koncertžanrā – uz K. Sensānsa, L. Vjerna, S. Franka, Š.M. Vidora u.c. franču autoru ērģeļkoncertiem. Zimīga ir norāde skaņdarba partitūrā: *Lūgums iespēju robežas reģistrēt tā, lai izklausās pēc franču stila ērģelēm*. Neparasts ir divu sitaminstrumentu pielietojums šajā simfonijā – līdzās ērģelēm te skan ari gongs un zvans pašu ērģelnieku atskanojumā. Šo sitaminstrumentu skanējums piešķir tēlaini spilgtus akcentus un individuāli tulkojamās asociācijas.

Ierosinājumus dažādu žanru skaņdarbu tapšanai ar ērģeļu līdzdalību devuši pasūtījuma darbi – no Valsts Akadēmiskā kora *Latvija*, no Radio kora, darbus pasūtījuši arī instrumentālisti Artis Sīmanis, Kristīne Adamaite, Ilze un Aigars Reiņi un citi. Aplicinājumu tam redzam arī šajā albumā iekļautajos skaņdarbos – liela daļa no tiem veltīti kādam ērģelniekam vai sacerēti pēc ērģelnieka lūguma.

Ērģeļmūzikas izteiksmes valodā komponists ir uzticīgs sev, savam rokrakstam. wDramatisms, kas mijas ar lirismu, spēks ar trauslumu, enerģija ar mieru. Vienbalsīga, bikla intonācija, frāze, melodija, kas dzimst it kā no nekurienes, daudzkārtīgi atkārtojoties izskan kā jautājums, kas nedod mieru, kas prasa atbildi, kas meklē ceļu; dažkārt vienbalsīgā melodija skan kā oratora monologs; vibrējošas pasāžas augstā reģistrā – trauslas, gaisīgas, mazliet nereālas; saviļnojošas, spēku pakāpeniski uzkrājošas kulminācijas un spējīgās atkritiens klusumā; spēles ar harmonijas krāsām, kad, daudzkārt atkārtojoties, arvien mainās kāda saskaņa, iezaigojoties jaunā kolorītā; vairāku balsu uzslānojumi sarežītās lineārās konstrukcijās; ostinato agresīva uzstājība un varenas akordu būves viļnveida attīstībā; laikmetīgā skaņuraksta klasteri, glisando, tiem līdzās gregoriskas intonācijas, imitācijas un kontrapunkti...

Dubras ērģeļmūzikas dubultalbums Ilzes un Aigara Reiņu sniegumā ir tapis komponista jubilejas gadā, apkopojoj līdz šim ērģelēm radīto. Par turpmāko sadarbību ar ērģelēm komponists pats saka: *Domāju, ka tas turpināsies...*

...

Ilze Reine ir Rīgas Sv. Jāņa baznīcas ērģelniece un kora dirigente kopš 1996. gada, regulāri koncertējoša mūziķe un pedagoģe Ventspils Mūzikas vidusskolā un Jāzepa Medīja Rīgas Mūzikas vidusskolā. Līdztekus ērģeļu solo programmām sadarbojas ar solistiem un Latvijas profesionālajiem kolektīviem – Latvijas Radio kori, VAK *Latvija*, piedalās baroka mūzikas atskanojumos ar orkestri *Sinfonietta Rīga*. Ērģeļspēli studējusi Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā pie asoc. prof. Larisas Bulavas (magistra grāds 1999. g.) un Baznīcas Mūzikas augstskolā Herfordā, Vācijā (1993. – 1995. g.). Papildinājusi zināšanas Štutgartes ērģeļakadēmijas kurso, Hārlemas ērģeļakadēmijā u.c. pie Jona Laukvika, Ludgera Lomana, Evalda Koimana, Olivjē Latrī,

improvizācijas prasmes apguvusi meistarklasēs pie Jirgena Esla, Pētera Pleņavksa. Koncertējusi Latvijā, Francijā, Vācijā, Ungārijā, Zviedrijā, Spānijā, Krievijā.

Aigars Reinis ir Rīgas Doma mūzikas direktors un katedrāles ērgēlnieks kopš 2019. gada, līdz tam vairāk nekā desmit gadus bijis Jelgavas Sv. Annas baznīcas ērgēlnieks, no 2013. līdz 2019. gadam – Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes baznīcas galvenais ērgēlnieks. Aigars Reinis ir divkārtējs Lielās mūzikas balvas laureāts – 2019. gadā par izcilu darbu ansamblī un 2021. gadā par izcilu sniegumu gada garumā. Reinis daudzus gadus ir bijis Latvijas Radio kora mākslinieks un solists, vokālo grupu *Schola Cantorum Riga* un *Ars Antiqua Riga* dalībnieks. Piedalījies Lahti starptautiskajā ērgēlnieku konkursā un Erfurtes konkursā Vācijā. Bijis Latvijas Bankas kora diriģents. Mācījies kordiriģēšanu un ērgēlspēli Jelgavas Mūzikas vidusskolā, Jāzepa Vitola Latvijas Mūzikas akadēmijā studējis prof. Tālivalda Dekšņa klāsē (magistra grāds 2001. g.). Papildinājis prasmes pie Ludgera Lomana, Hansa Ūlas Ēriksona un Hansa Helstena, piedalījies Uplandes starptautiskajā ērgēlakadēmijā u.c. Reinis koncertējis daudzviet Eiropā, ASV, Kanādā un Japānā. Sadarbojies ar dažādiem solistiem un profesionāliem kolektīviem – VAK Latvija, Latvijas Radio kori, kamerkori Ave Sol, orķestri *Sinfonia Concertante*, solistiem Ēriku Kirsfeldu, Elīnu Endzeli, Martu Spārnīnu, Aigaru Raumani un daudziem ciemiem.

Ērgēlnieki Ilze un Aigars Reiņi duetā spēlē jau kopš 2009. gada, viņu koncerti skanējuši Liepājas, Dubultu un Rīgas Doma Starptautiskajos ērgēlfestivālos, Zemgales ērgēldienās, koncertos Rīgas, Latgales un Vidzemes dievnamos, kā arī Vācijā, Šveicē, Nīderlandē, Izraēlā, Lietuvā, Igaunijā un citur. Ilzes un Aigara Reiņu dueta programmās skan daudzveidīgs repertuārs, kurā nozīmīga vieta atvēlēta duetam īpaši sacerētiem latviešu komponistu pirmsatskaņojumiem. 2017. gadā ir izdots dueta albums *Ērģeles diviem*, kas ieskaņots pie Rīgas Doma ērgēlēm.

Albuma ieraksts veikts pie **Rīgas Doma ērgēlēm**, kas pieskaitāmas pasaules vērtīgākajiem romantiskajiem instrumentiem. Tās 1883./1884. gadā uzbūvēja vācu ērgēlbūves firma *E. F. Walcker & Co.* Ērgēlēm ir 124 reģistri, 4 manuāli un pedālis, 6718 stabules, kas izvietotas uz 26 vējlādēm. Rīgas Doma ērģeles savulaik bija lielākās Eiropā un jau ilgāk par gadsimtu tās iedvesmo atskanotājmāksliniekus un komponistus un sajūsmīna klausītājus. Ērgēlu dispozīcija atrodama doms.lv.

